

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3305/2021
03.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ, са сталним боравиштем у ..., град ..., ВВ из села ..., општина ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ..., чији је заједнички пуномоћник Милан Ивошевић, адвокат из ..., тужилаца ИИ из ... и ЈЈ из ..., чији је заједнички пуномоћник Џејн Дрешевић, адвокат из ..., тужиоца КК, чији је пуномоћник Владан Златић, адвокат из ..., тужилаца ЛЛ из села ..., општина ..., ЉЉ из ..., ММ из ..., НН из ..., ЊЊ из ..., ОО из ..., ПП из села ..., општина ..., РР из села ..., општина ..., СС из ... и ТТ из ... чији је заједнички пуномоћник Жељко Милошевић, адвокат из ..., тужиоца ЋЋ из ..., чији је пуномоћник Владан Каличанин, адвокат из ..., тужилаца УУ из села ..., општина ..., ФФ из ..., ХХ из ..., ЦЦ из ..., ЧЧ из ..., ЏЏ из села ..., ..., ШШ из ..., АБ ил ..., чији је заједнички пуномоћник Дејан Јовановић, адвокат из ..., против туженог "НИС" а.д. Нови Сад, са седиштем у Новом Саду, ради утврђења и враћања на рад, одлучујући о ревизијама тужилаца 1. до 22. реда и тужилаца 24. до 31. реда, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3329/19 од 26.11.2020. године, у седници већа одржаној 03.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужилаца изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3329/19 од 26.11.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 599/16 од 18.03.2019. године ставом првим изреке, није дозвољено преиначење тужбе тужилаца УУ, ФФ, ХХ, ЦЦ, ЧЧ, ЏЏ, ШШ и АБ истицањем нових захтева, а по поднесцима њихових пуномоћника од 18.12.2017. године и 30.04.2018. године. Ставовима 2. до 32. изреке, одбијени су тужбени захтеви тужилаца да се утврди да су засновали радни однос на неодређено време са туженим и то тужилац АА почев од 18.04.1996. године, ИИ почев од 01.08.1997. године, ЈЈ почев од 15.08.1997. године, КК почев од 01.08.1997. године, ФФ почев од 08.09.1996. године, ВВ почев од 23.04.1996. године, ЖЖ почев од 18.04.1996.

године, ЂЂ од почев 05.08.1996. године, ЛЛ почев од 18.04.1996. године, ЉЉ од почев 01.08.1997. године, ХХ почев од 18.04.1996. године, ММ почев од 01.08.1997. године, НН почев од 01.08.1997. године, ББ почев од 01.08.1997. године, ЊЊ почев од 01.08.1997. године, ЏЦ почев од 18.04.1996. године, ЧЧ почев од 18.04.1996. године, ОО почев од 12.08.1997. године, ПП од почев 01.08.1997. године, ДД почев од 01.08.1997. године, ЗЗ почев од 01.08.1997. године, ЏЦ почев од 08.09.1996. године, ЕЕ почев од 01.08.1997. године, ШШ почев од 01.08.1997. године, РР почев од 18.04.1996. године, АБ почев од 01.08.1997. године, СС почев од 18.04.1996. године, ЋЋ почев од 08.09.1996. године, ТТ почев од 01.08.1997. године, ГГ почев од 01.08.1997. године, УУ почев од 05.08.1996. године, као и захтев тужилаца да се обавезе тужени да их врати на рад, на радно место које одговара њиховој стручној спреми, знању и способостима. Тужба тужилаца ИИ и ЈЈ у односу на део тужбеног захтева да се обавезе тужени да их врати на радно место продавца на бензинској станици одбачена је због апсолутне ненадлежности првостепеног суда. Ставом 33. Изреке, одбијен је захтев свих тужилаца и захтев туженог, за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3329/19 од 26.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужилаца и потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 599/16 од 18.03.2019. године. Ставом другим и трећим изреке, одбијени су као неоснован захтеви тужилаца ИИ, ЈЈ и ЋЋ, за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужене, захтевајући накнаду трошкова састава истог.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011, 49/2013, 74/2013, 55/2014, 87/2018 и 18/2020), који се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 2. истог закона и утврдио да су ревизије тужилаца неосноване.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, с обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди, као и указивање на битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, зато што та повреда не представља дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП. Супротно тврдњи ревидента, другостепени суд је оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, па у другостепеном поступку није учињена ни битна повреда поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоци АА, ВВ, ЖЖ, ЛЛ, ХХ, ЏЦ, ЧЧ, РР, СС током априла 1996. године, тужиоци ЋЋ, УУ, ФФ, ЂЂ, ЏЦ, током августа и

септембра 1996. године, а тужиоци ИИ, ЈЈ, КК, ЉЉ, ММ, НН, ББ, ЊЊ, ОО, ПП, ДД, ЗЗ, ЕЕ, ШШ, АБ, ТТ и ГГ су током августа 1997. године, закључили са туженим, уговоре о раду којим су засновали радни однос на одређено време до 90 дана, на основу одлуке директора (након извршених провера), по ком основу су ступили на рад. Тужиоци су обављали послове продавца на бензијској пумпи, послове књиговође на бензијској пумпи, диспечера, магационера на стоваришту, ватрогасца стражара, стражара на стоваришту и возача. Код туженог је дана 13.06.1996. године отпочео штрајк већег броја радника РО“Космет“ (укупно 102 радника), који је трајао годину дана и осам месеци. Након истека периода на који су закључени први уговори о раду, на основу одлуке директора туженог о заснивању радног односа на одређено време до 90 дана, без јавног оглашавања, закључивани су уговори о раду са тужиоцима сукцесивно до новембра 1997. године, од када нико од тужилаца није обновио уговор о раду на одређено време, а фактички су радили код туженог до јуна и јула 1999. године. Тужиоцима није достављена писана одлука о престанку радног односа. Оценом доказа утврђено је да су тужиоци током 1996. године, засновали радни однос на одређено време пријавом на неформални оглас објављен на објектима туженог, преко локалних радио станица и сазнањем на други начин, те да су након обављених разговора и провера од стране туженог, закључени уговори о раду, без јавног оглашавања. У јулу и августу 1997. године објављена су два конкурса за пријем радника на неодређено време, оглашена у средствима јавног информисања од стране туженог у дневном листу „Борба“ од 03.07.1997. године и „Јединство“ од 19.08.1997. године. Тужиоци који су поднели пријаве по расписаном конкурс, као учесници конкурса нису добили одлуке о избору кандидата.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања применом одредаба чланова 7, 9, 10. став 3. Закона о радним односима ("Службени гласник РС" број 45/91 ... 39/96) и чланова 9, 11, 13. и 14. Закона о радним односима ("Службени гласник РС" број 55/96), нижестепени судови су оценили да су тужбени захтеви тужилаца неосновани, обзиром да су радни однос засновали без јавног оглашавања, те да су истеком њихових уговора о раду на одређено време, наставили фактички да раде до јуна и јула 1999. године, услед чега такав режим рада није могао бити преображен у радни однос на неодређено време.

По оцени Врховног касационог суда неосновано се ревизијама тужилаца указује на погрешну примену материјалног права.

Према одредбама чланова 7. до 9. Закона о радним односима („Службени гласник РС“, број 45/91 ... 55/96) одлуку о потреби заснивања радног односа са радником доноси надлежни орган у предузећу. Слободно радно место и услове за рад на одређеном радном месту предузеће пријављује организацији надлежној за послове запошљавања која је дужна да најдоцније у року од 5 дана од дана пријема пријаве за слободно радно место, јавно огласи у средствима јавног информисања и на огласној табли. Оглас нарочито садржи услове за заснивање радног односа и рок у коме се подносе пријаве који не може бити краћи од осам дана од дана објављивања огласа, а одлуку о избору између пријављених кандидата у поступку утврђеном колективним уговором, доноси надлежни орган, која се доставља кандидатима. Радни однос заснива се уговором о раду који закључују надлежни орган у предузећу и радник по

коначности одлуке о избору, а пре ступања радника на рад. Уговор о раду може да се закључи и пре коначности одлуке о избору у случају заснивања радног односа у складу са чланом 11. став 1. тачка 9. овог закона. На исти начин, одредбама чланова 7. до 11. Закона о радним односима („Службени гласник РС“ бр.55/96), који је ступио на снагу 08.01.1997. године, предвиђени су услови и начин заснивања радног односа.

Одредбом члана 10. Закона о радним односима („Службени гласник РС“, број 45/91 ... 55/96) и члана 13. Закона о радним односима („Службени гласник РС“ бр.55/96), прописано је да радни однос може да се заснује на одређено време, између осталог, када се привремено повећа обим рада, али не дуже од шест месеци и када треба заменити привремено одсутног радника. Радник који је засновао однос на одређено време заснива радни однос на неодређено време ако раднику кога је замењивао престане радни однос или када привремено повећани обим рада постане трајан. Привремено повећани обим рада у смислу става 3. ових чланова, сматра се трајним ако радник послове за које је примљен на одређено време обавља непрекидно дуже од шест месеци.

Према члану 11. став 1. тачка 5. и 9. Закона о радним односима ("Службени гласник РС" бр.45/91) и одредби члана 14. став 1. тачка 4. и 8. Закона о радним односима ("Службени гласник РС" бр.55/96) радни однос може да се заснује без јавног оглашавања између осталог, на одређено време кад се у складу са законом, може засновати радни однос са новим радником за време штрајка и ако због хитности посла није могуће спровести поступак јавног оглашавања, уз посредовање организације за запошљавање, али не дуже од 90 радних дана.

Стога, у складу са наведеним законским одредбама, до преображаја радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време долази само у случајевима кад је радни однос на одређено време заснован у поступку јавног оглашавања, због привременог повећања обима рада или због замене привремено одсутног радника.

Према утврђеном чињеничном стању, уговорима о раду на одређено време из 1996 године, тужиоци су засновали радни однос без јавног оглашавања на основу одлуке директора РО“Космет“, а након извршених провера. С тим у вези, објаве да послодавц има потребе за одређеним радницима, при том без пријаве слободних радних места надлежној организацији за запошљавање, као и дефинисаних општих и посебних услова за рад на одређеном радном месту и у одсуству одлуке о избору пријављених кандидата као учесника огласа (конкурса), не може се сматрати да је радни однос заснован путем јавног оглашавања. Тужиоци који су се пријавили током 1997. године на оглас објављен у дневном листу „Јединство“ и „Борба“, којим су оглашена слободна радна места, нису добили одлуку по расписаном огласу, те су у радни однос на одређено време примљени по одлуци директора без јавног оглашавања.

Осим тога, пре истека првих уговора о раду на одређено време до 90 дана, закључених са тужиоцима током априла месеца 1996. године, код туженог је дана 13.06.1996. године отпочела обустава рада (штрајк) већег броја радника (102), након чега су ти тужиоци и остали тужиоци током августа и септембра 1996. године и током 1997. године засновали радни однос на одређено време, по члану 11. став 1. тачка 9.

Закона о радним односима ("Службени гласник РС" бр.45/91) и одредби члана 14. став 1. тачка 8. Закона о радним односима ("Службени гласник РС" бр.55/96), зато што због хитности посла није било могуће спровести поступак јавног оглашавања, а његово трајање не може бити дуже од 90 радних дана. Следном изнетог, неосновано се наводима тужиоца указује да је радни однос заснован услед привременог повећања обима рада код туженог послодавца.

Пошто одредбе члана 10. став 3. Закона о радним односима („Службени гласник РС“, број 45/91) и члана 13. став 3. Закона о радним односима („Службени гласник РС“ бр.55/96), допушта преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време само ако је радник примљен на рад због привременог повећања обима рада или замене одсутног радника, који пријем је по члану 7. Закона о радним односима из 1991. године и по члану 9 Закона о радним односима из 1996. године, био могућ само у поступку јавног оглашавања, радни однос на одређено време заснован мимо огласа на начин и под условима предвиђеним законом, као и у поступку избора кандидата доношњем коначне одлуке послодавца, не може се преобразити у радни однос на неодређено време.

Супротно наводима ревизије тужилаца, имајући у виду садржину цитираних одредби и утврђење судова о чињеницама и околностима од значаја за примену наведених одредби, није било услова да радни однос тужилаца на одређено време, по сили закона прерасте у радни однос на неодређено време, како је то правилно закључио другостепени суд. Из изнетих разлога нису основни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414 став 1. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Применом члана 165. става 1. у вези члана 154. ЗПП, Врховни касациони суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију, јер то нису трошкови потребни за вођење ове парнице.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић